

[Bjørn Elmquist]

at Brundtland-rapportens aspekter burde have forrang også frem for den prioritering eller det dogme, vi nærmest har hyldet indtil nu i dansk ulandspolitik, at der skulle være lige fordeling mellem multilateral og bilateral bistand. O.k., vi vil gerne gå ind for princippet, indtil vi får større indflydelse og måske i global sammenhæng får vendt også FN-projekterne og de multilaterale projekter, men alt andet lige trækker det måske i de kommende år snarere i retning af, at vi synes, at danske projekter skal opfylde de krav, som må stilles.

Lad mig nævne et eksempel, som jeg lige er blevet orienteret om. Danske Cellulosefabrikker og B&W er i færd med sammen med lande i den tredje verden at oparbejde og etablere et anlæg, der laver papir, hvorved man fjerner 80 pct. af miljøbelastningen. Det er et fremragende eksempel på noget, som vil realisere de hensyn, som understreges i Brundtland-rapporten.

Jeg deler fuldt ud den kritik af UNESCO og UNDP og FAO, og hvem det nu ellers har været, som er blevet fremsat. Jeg vil ikke sige, at det så betyder, at vi skal trække os ud deraf, for vi kan jo sige: nå ja, det er på det globale plan. Der, hvor det virkelig tæller, at det, der er sket, er forfæjlet, eller at der har været så mange fejl i det, har Brundtland-kommissionen i dag ret i sin kritik.

Vi bliver nødt til at deltage deri stadig væk, for ellers kan vi ikke være med til at trække i den rigtige retning, men jeg mener bestemt, at princippet om fordeling bilateralt/multilateralt må have andenprioritet på bekostning af det, som bør have førsteprioritet nu, nemlig at vi satser på og sætter ind på miljøaspekterne og balancen, således som det påpeges i Brundtland-kommissionen.

Jeg tror, der er tre ting, som tæller, når man vurderer disse ulandsprojekter. For det første penge; der skal være økonomiske midler til rådighed. For det andet, at der er en viden, en knowhow, som med erfaring kan påpege, hvordan tingene skal anvendes. Og endelig for det tredje, at der er en opfølgning. Dette er de tre elementer, der i praksis skal og må være med.

Jeg vil også gerne her i anden omgang sige et par ord om menneskerettighederne. Jeg tror, vi alle sammen, ordførerne her – det har jeg i hvert fald – har fået et brev fra Amnesty International, hvori man retter henven-

delse til os forud for denne debat. I et af afsnittene i brevet siges på helt fremragende vis det, som jeg tror bør være vores sigte. Jeg citerer fra brevet:

»Amnesty International tager ikke stilling til, om bistanden skal stoppes eller nedsættes på grund af menneskerettighedskrænkelser, eller om der skal stilles betingelser om forbedring af menneskerettighedssituationen. Vort mål er at sikre, at modtagerlandets regering bliver gjort bekendt med, at andre lande er bekymrede over forholdene, og derved tilskynde til forbedringer.«

Det synes jeg på fremragende vis siger, at det skal ikke gøres til, hvad man på latin kalder en *conditio sine qua non*, en uomgængelig betingelse for vores bistand, at menneskerettigheder respekteres i de pågældende lande. Men det er et aspekt, som med stadig større kraft bør indgå i vores egne vurderinger og vores egen diskussion og i vores erklæringer om bekymringer over for disse lande.

Vi har nu ved en folketingsbeslutning for nylig fået etableret et menneskerettighedscenter i Danmark, og næsten samtidig dermed har vi fået tilsendt en årsrapport fra det tilsvarende norske center, hvori menneskerettighedssituationen i lande, som Norge har bistandsprojekter med, bliver gennemgået. Jeg kan huske, at vi i betænkningen til beslutningsforslaget nævnte, at dette også kunne være en opgave, som det nye danske center kunne tage op, eventuelt i samarbejde med de tilsvarende centre i Sverige og i Norge, så man kunne gå hen og få nordiske fælles rapporter og dermed måske spare en del papirarbejde og en del forskning.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det er til diskussionen om Nicaragua, hvor jeg vil fortælle udenrigsministeren, hvis han er interesseret i at få noget at vide, om et projekt, som på næsten alle leder og kanter lever op til Brundtland-kommissionens anbefalinger: miljøet har høj prioritet, samarbejdet med de lokale er med, det er oven i købet billigt. Så kan det jo ikke være bedre.

Det er et projekt, som IUCN – til oplysning: International Union for Conservation of Nature and Natural Resources, jeg kan godt fortælle mere om det, hvis ministeren